

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ BARIŞ DEĞERİNE YÖNELİK METAFORİK ALGILARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Araştırma Makalesi / Research Article

Meydan, A., Özden, Ş. N., Açikel, Z. (2021). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Barış Değerine Yönelik Metaforik Algıların Değerlendirilmesi. *Kapadokya Eğitim Dergisi*, 1(1), 1-23

Geliş Tarihi: 29.06.2021.

Kabul Tarihi: 02.07.2021

ÖZ

Araştırmada 2018-2019 eğitim döneminde Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi ve Erciyes Üniversitesinde öğrenim gören 1. 2. 3. ve 4. sınıf Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının barış değerine yönelik metaforik algılarını ölçmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda tabakalı örnekleme yöntemi ile seçilmiş 60 erkek, 60 kadın olmak üzere toplam 120 öğrenci araştırmaya katılmıştır. Öğrencilerin barış değeri ile ilgili metaforik algılarını tespit etmek amacıyla ölçek hazırlanmıştır. Bu çalışmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının barış değerine ilişkin sahip oldukları metaforlar ile barış değerine yönelik algılarının cinsiyete ve sınıfa göre dağılımı ele alınmıştır. İkinci bölümünde ise "Barış.....gibidir, çünkü....." şeklinde hazırlanmıştır. Ölçekte yer alan boşlukların zihinlerinde canlandığı gibi doldurmaları istenmiştir. Bu doğrultuda nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomenoloji) modeli kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının oluşturmuş oldukları metaforlar içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırmada elde edilen metaforlar belirli temalar dahilinde ve frekans değerleri araştırmanın amacına paralel olarak sunulmuştur. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre barış değerine yönelik toplam 75 farklı metafor tanımlanmış, tanımlanan bu metaforlar "doğal varlık, duygu, sosyal yaşam, soyut kavram, sembol, birlik beraberlik, nesne, ihtiyaç" şeklinde temalara ayrılmıştır. Barış değeri en fazla doğal varlık teması altında tekrar edilirken, en az sembol temasında tekrar edilmiştir. Metafor çalışması yapacak olanlara ölçeği uygulamadan önce temaları oluşturarak elde edilen sonuçları araştırma öncesinde oluşturdukları temalara yönelik gruplamaları önerilir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Metafor, Değer, Barış.

THE SOCIAL VALUES OF PRE-SERVICE TEACHERS EVALUATION OF METAPHORIC PERCEPTIONS

ABSTRACT

In the study, it was aimed to measure the metaphorical perceptions of the 1st, 2nd, 3rd and 4th grade Social Studies Teacher Candidates who studied at the Nevşehir Hacı Bektaş Veli University and Erciyes University during the 2018-2019 academic year. For this purpose, 120 students, 60 males, and 60 females, selected by the stratified sampling method, participated in the study. The scale was prepared in order to determine students' metaphorical perceptions about peace value. In the second part, it is prepared as "Peace is like ....., because...". The gaps in the scale were asked to fill in their minds as they are envisioned. In this direction, phenomenology, one of the qualitative research patterns, was used. Metaphors created by prospective teachers were analyzed by the content analysis method. The metaphors obtained in the study are presented within certain themes and frequency values are presented in parallel with the purpose of the study. According to the findings obtained from the research, a total of 75 different metaphors for peace value were defined. These defined metaphors are divided into themes such as "natural being, emotion, social life, abstract concept, symbol, unity, object, need". While the value of peace is repeated under the theme of natural being the most, it is repeated in the theme of symbol at least. Those who are going to study metaphors are recommended to create the themes before applying the scale and to group the results obtained by theming themes before the research.

Keywords: Social Studies, Metaphor, Value, Peace.

1. GİRİŞ

Değer Türk Dil Kurumu'nun Büyük Türkçe Sözlüğüne baktığımızda değer kelimesi "Bir ulusun sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel değerlerini kapsayan maddi ve manevi öğelerin bütünü" olarak tanımlanmıştır (TDK, 2019). Bunun yanında değer kavramına bakıldığında yüzyıllardır toplumda var olan insanları doğrudan ya da dolaylı bir şekilde etkilemiş ve halen etkilemekte olan önemli bir kavramdır. (Kınacı, 2018). Değerler parmak izi gibi toplumdan topluma, yaşanılan zaman dilimine ya da coğrafyaya göre değişimler göstermektedir (Çakıroğlu, 2013). Yeryüzünde gerek coğrafi gerek siyasal gerekse ekonomik değişimler her dönemde farklı boyutlarda ve etkilerde yaşanmıştır bu değişimlerde değerlerin şekillenmesinde önemli rol oynamaktadır (Kınacı, 2018). Her ne kadar değişimler yaşansa da değerler varlığını her daim korumuştur. Değerler değişse dahi varlıkların her daim korunmasının sebebi toplumu bir arada tutan temel yapı taşı görevi üstlenmesidir. Gerek toplumlar gerekse bireyler yaşadıkları hayatı bir değer bütününe göre şekillendirmektedir. Ayrıca değerler bir nevi toplumun kimliği niteliğindedir, toplumun özellikleri sahip oldukları değerlere göre analiz edilebilir. (Kaymakcan, 2012).

Aydın (2003)' e göre değerler; insanların kendi inanışlarını, örf, adet, geleneklerini yansıtan kavramlar olmakla birlikte sosyal özelliğe sahip bir şekilde insanlar tarafından ilgi gösterilen birer yaşayış şekilleri olmaktadır. Bu sebepten ötürü bir değer özelliğini bilmek insanların hayat damarlarının ne olduğunu bilmeye yardımcı olmaktadır. Bunun yanında değerler dogmatik değildir.

Toplumdaki değişim her nesil devam etmiştir. Fakat günümüzde bu değişim hızı teknolojik gelişmeler, sosyal medya mecraları ve çeşitli uygulamalar aracılığıyla ivme kazanmıştır. Bu durumda ise görevin büyüğü çocukların ve gençlerin yetiştiği başta aile ortamı ve daha sonra okul ortamında ebeveyn ve eğitimcilere düşmektedir. (Kınacı, 2018).

Toplumdaki huzurunu sağlamak ve yozlaşmayı önlemek ancak ve ancak değerlerin çeşitli şekillerde aktarılması ile mümkündür. Bu sebeptendir ki gerek dünyada gerekse ülkemizde eğitim programlarında değerlere önem verilmektedir. Ülkemizde değer öğretimine yönelik çeşitli yaklaşımlar bulunmaktadır. Bu yaklaşımlar: Değerlerin Doğrudan Öğretimi Yaklaşımı, Değerleri Belirginleştirme Yaklaşımı, Değer Analiz Yaklaşımı, Bütüncül Yaklaşım: Kolhberg'in Adil Topluluk Okullarıdır. (Dilmaç ve Ekşi, 2007). Öncelikle toplumsal açıdan değer ve değer öğretiminin önemine değinilecek olursa; günümüz dünyasında bireycilik duygusuyla yetişen nesillerin birincil sorunu, toplumun ortak ürünü olan değerlerin öğrenilmesi ve hayata aktarımıdır. Bu aktarım tahmin edileceği üzere çocuğun ilk çevresi konumundaki aileden başlamaktadır. O halde aile her açıdan ilk öğretim ortamını oluşturmaktadır. İkinci öğretim ortamı ise planlı eğitimin gerçekleştirildiği okul ortamıdır. Üçüncü ortam ise arkadaş ortamıdır. Bahsedilen ortamlar planlı ve plansız olmak üzere ikiye ayrılabilir fakat esas olan şudur ki ortamın kalitesi ne kadar iyiyse öğrenim kalitesi o kadar iyi denebilir. Toplumun değerlerinden uzak birey demek milli bilinçten uzak birey anlamına gelmektedir. Bu sebeple özellikle son yıllarda önemi üzerinde sıkça çalışma yapılan bir alan haline gelmiştir. Hatta okullarda başlı başına bir ders olarak okutulması da gündemde olan bir başka husustur. Değerlerimiz "öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünüme ve yarınlarımıza uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatımızın rutin akışında ve karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan kudretin ve gücün kaynağıdır" (Sosyal Bilgiler Öğretim Programı, 2018).

Sosyal Bilgiler öğretim programı amaçları arasında şu ifade yer alır "Ortaokulu tamamlayan öğrencilerin, ilkökulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, haklarını kullanan ve sorumluluklarını yerine getiren, "Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde" ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler olmalarını sağlamak" (Sosyal Bilgiler Öğretim Programı) bu amaç

doğrultusunda kazandırılması hedeflenen değerler ise şu şekildedir: “Adalet, Aile birliğine önem verme, Bağımsızlık, Barış, Bilimsellik, Çalışkanlık, Dayanışma, Duyarlılık, Dürüstlük, Estetik, Eşitlik, Özgürlük, Saygı, Sevgi, Sorumluluk, Tasarruf , Vatanseverlik, Yardımseverlik. (MEB, 2018, s. 9). Bu değerler öğretim programında yer alan öğrenme alanları ve kazanımlarla ilişkili bir şekilde öğrencilere aktarılmaya çalışılmakta, bu değerlerin daha iyi bir şekilde kazandırılmasını sağlamak için diğer derslerle ilişkili bir şekilde hareket edilmektedir. Örneğin; öğrencilerde vatanseverlik değerini kazandırmak adına Türkçe dersi ile ilişkili bir şekilde o ders kitabında yer alan bir şiir ya da bir metinden yararlanılmaktadır. Başka bir örnekte ise adalet değerini daha iyi aktarabilmek için Din Kültürü dersi ile ortak bir şekilde hareket edilmektedir. Bu dersler sayesinde değer öğretimi ne kadar zor olsa da değerler öğrencilere daha iyi aktarılabilir ve onlarda kalıcılık sağlatılabilir.

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 26. maddesine göre; eğitim, insan kişiliğini tam geliştirmeye ve insan haklarıyla temel özgürlüklere saygıyı güçlendirmeye yönelik olmalıdır. Eğitim, bütün uluslar, ırklar ve dinsel topluluklar arasında anlayış, hoşgörü ve dostluğu özendirir (BM;1948). Barış değeri tam da bu noktada devreye girmekte ve büyük rol oynamaktadır.

Barışın kelime anlamı savaşın zıttıdır. Daha genel tanımıyla toplumun yada toplumların huzur ve sükunet içerisinde yaşayabilmesini sağlayan soyut bir kavramdır. Her ne kadar mutlak bir barış temenni edilse de şahısların ve devletlerin çıkarları doğrultusunda mevcut barış ortamı bozulabilmekte ya da barış ortamı sağlandığı düşünüldüğü zamanlarda dahi yeni bir savaşa sebebiyet verilebilmektedir. Örneğin imzalanan barış anlaşmasının şartları anlaşmayı imza eden devletlerin milli çıkarlarına uygun olmadığı durumlarda yeni bir savaş ortamı oluşturabilmektedir. (Aktaş ve Safran, 2017). Fakat her ne kadar mutlak barış korunamasa da toplumların barışa yönelik bir tutum izlemeleri gereken çabayı göstermeleri gerekmektedir. Bunun temel yolu ise eğitimidir ki günümüz dünya koşulları çerçevesinde düşünüldüğünde barış değeri oldukça önem kazanmaktadır. Her ne kadar tüm derslerde çeşitli değer aktarımı olsa da içeriği açısından Sosyal Bilgiler öğretim programında yer alan barış değerinin eğitim yoluyla aktarımı son derece önem arz etmektedir. (Schreglmann ve Kanatlı, 2017). Fakat bu aktarım sağlanırken dikkat edilecek husus savaş karşıtlığından ve bencil düşüncelerden ziyade ortak insani değerlerin empoze edilmesi gerekmektedir.

Metafor bir nesnenin bir olgunun ya da bir kavramın zihinde canlandığı şemadır denilebilir. Metafor özellikle kavramların somutlaştırılmasında kullanılır. Böylelikle zihinde kalıcılığın sağlanması ve anlamlandırılması daha kolay olmaktadır. (Gedikli, 2014). Metafor oluşturulurken benzetmeden yararlanır, örneğin barış.....gibidir. Çünkü..... şeklinde gerekçesi belirtilir. (Kantekin, 2018, s. 14).

1.1. Amaç

Bu çalışmanın amacı sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “barış değerine” ilişkin metaforlarının ortaya çıkarılmasıdır. Metafor kelimesinin birçok anlamı bulunmaktadır. “Metafor kelimesi Grekçe bir kelimedir ve meta: öte, pherin: taşımak kelimelerinden meydana gelerek bir şeyi başka bir şey ile anlatmak manasına gelmektedir” (Parın, 2017). Türk Dil Kurumu metafor kelimesine kavram karşılığı olarak “meczaz” kavramını kullanmıştır buda benzetme olarak karşımıza çıkmaktadır (TDK, 2019). Metafor şu şekilde de tanımlanabilir: Bireylerin herhangi bir kavrama yönelik duygu ve düşüncelerinin yine başka bir olgu veya kavrama benzetim yoluyla ifade edilmesidir.

1.2. Çalışmanın Önemi

Türkiye’de barış değerine yönelik yapılan çalışmalar incelendiğinde Aktaş ve Safran’ın (2013) evrensel değer olarak barış ve barış eğitiminin tarihçesinin incelendiği görülmektedir. Kanatlı ve Schreglmann (2017) ise ilkökul ve ortaokul öğrencilerinin savaş ve barış kavramına yönelik

metaforik algıları belirlenmiştir. Literatür incelendiğinde öğretmen adaylarına barış değeri ile ilgili doğrudan bir çalışma yapılmadığı görülmektedir. Bundan dolayı bu çalışma literatüre kaynak sağlama açısından önemlidir.

Bu amaçla hazırlanan çalışmanın alt problemleri şu şekildedir:

1. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının barış değerine ilişkin sahip oldukları metaforları nelerdir?
2. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının barış değerine yönelik algılarının cinsiyete ve sınıfa göre dağılımı nasıldır?

2. METODOLOJİ

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının barış değerine yönelik algılarını metafor ölçeği aracılığıyla incelemek amaçlanmıştır ve bu doğrultuda nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomenoloji) modeli doğrultusunda hareket edilmiştir. Olgubilim sayesinde anlamının tam olarak kavrayamadığı durumları ortaya çıkarmayı ve bunları yaparken bireysel farklılıkları göz önüne alıp, kişilerin olgulara yüklemiş oldukları anlamları ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Bu çalışma şu aşamalar doğrultusunda yürütülmüştür;

- Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının oluşturdukları metaforlar alfabetik sıraya göre geçici olarak listelenmiştir.
- Daha sonra tekrardan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının barış değerine yönelik oluşturdukları metaforlar 1’den 120’ye kadar numara verilip listelenmiştir.
- Bu metaforların gerekçeleri ve metaforlar göz önünde bulundurularak temalar belirlenmiştir.
- Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tanımladıkları metaforlar ve metafora ilgili oluşturdukları gerekçeler göz önüne alınarak 8 farklı temaya ayrılmıştır.
- Tema oluşturulan metaforlar cinsiyete ve sınıf ayrımına göre tablolaştırılmıştır.
- Oluşturulan tablolar bulgular kısmına eklenmiştir.

2.2. Çalışmanın Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi ve Erciyes Üniversitesi kapsamında 2018-2019 eğitim- öğretim yılı bahar yarıyılında eğitim gören 120 Sosyal Bilgiler öğretmen adayı oluşturmaktadır. Uygulanan ölçekte kadın-erkek eşitliğine dikkat edilmiş olup, çalışmaya sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünden 60 erkek, 60 kadın olmak üzere toplam 120 öğrenci araştırmaya katılmıştır. Araştırmada çalışma grubu seçilirken tabakalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu örneklem yöntemi pek çok durumda olguları keşfetmede kullanılarak alt tabakalardan yola çıkıp evren üzerine çalışmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından hazırlanmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Form 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm; öğretmen adaylarının kişisel bilgilerinin yer aldığı bir bölüm, ikinci bölüm; Barış.....gibidir; çünkü.....” cümlesini tamamlamaları istenilen bir bölümdür. Öğretmen adaylarına formları doldurmaları gereken sürenin verilmesinin ardından verilen formlar toplanmıştır. Öğretmen adaylarının oluşturdukları bu metaforlar araştırmanın temel veri kaynağını oluşturmaktadır.

2.4. Veri Analizi

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının barış değerine yönelik oluşturdukları metaforların belirlenmesi amacıyla içerik analizi yapılmıştır. İçerik analizi “insan davranışlarını ve doğasını belirleme üzerinde doğrudan olmayan yollarla çalışmaya imkan tanıyan bir tekniktir” (Büyüköztürk, vd., 2018, s.259). İçerik analizinde bir konu ile ilgili belirli olan kavramlar ortaya çıkarılarak veriler tema haline getirilip analiz edilir. Bu sebepten ötürü içerik analizi ile toplanan veriler tanımlanıp, verilerin içinde var olabilecek gerçekler gün yüzüne çıkarılmaya çalışılır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

2.5. Geçerlilik Güvenirlilik

Araştırmanın geçerliliği ve güvenilirliğini sağlamak için 8 farklı tema oluşturularak bu temalar altında yer verilen metaforların temalara uygunluğu değerlendirilmek üzere alanda uzman 3 farklı uzman görüşüne başvurulmuştur. Temalara uygun olmayan metaforlar uzman görüşüne uygun olarak yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca bu araştırmanın güvenilirliğini arttırmak için bulgularda veriler detaylı olarak belirtilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin bölüm, sınıf düzeyi ve cinsiyete göre dağılımı

Sınıf	Bölüm A		Bölüm B		Toplam
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	
2. sınıf	9	2	8	4	23
3 sınıf	8	9	9	12	38
4 sınıf	12	14	9	20	55
Toplam	29	25	26	36	116

3. BULGULAR

Barış değerine ilişkin toplam 75 farklı metaforun 120 sosyal bilgiler öğretmen adayı tarafından tanımlandığı tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının oluşturdukları metaforlar incelenip 8 ana tema altında tema edilmiştir.

1. Doğa: Ağaç, Ateş, Bahar, Çiçek, Dal, Dünya, Elmas, Güneş, Kuş, Maden, Nar, Nehir, Orman, Papatya, Portakal, Yaz, Yıldız
2. Duygu: Aşk, Güven, Huzur, Kardeşlik, Merhamet, Mutluluk, Önem, Sevgi, Yalnızlık, İnsan Kalbi
3. Sosyal yaşam: Aile, Anne, Bireyler arası anlaşma, Çocuk, Düğün, Gelecek, Öğretmen, Park, Paylaşım, Bayram, Savaşsız dünya, Kapora vermek, Diyet yapmak
4. Soyut kavram: Denge, Dostluk, Hayat, Kurtuluş, Umut, Yaşam, İyilik, Rahmet
5. Sembol: Atatürk, Güvercin, Kale, Meşale, Zeytin dalı
6. Birlik-Berberlik: Bağ, Bebeği kucaklama, Düzeneği oluşturan parça, Kardeşçe yaşam, Savaş, Sıcak bir yuva, Sulh, Toplumları birbirine bağlayan ip
7. Nesne: Çikolata, Hint kumaşı, İp, Mıknatıs, Şemsiye, Tahta ev, Yapının kolonları, Zincir
8. İhtiyaç: Nefes, Oksijen, Özgürlük, Para, Su, Uyku.

Tablo 1. Metaforlar

METAFORLAR

METAFOR	(f)	METAFOR	(f)	METAFOR	f
Ağaç	2	Aşk	1	Aile	1
Ateş	1	Güven	1	Anne	1
Bahar	2	Huzur	10	Bireyler arası anlaşma	1
Çiçek	6	Kardeşlik	1	Çocuk	1
Dal	1	Merhamet	1	Diyet yapmak	1
Dünya	2	Mutluluk	7	Düğün	1
Elmas	1	Önem	1	Gelecek	1
Güneş	4	Savaşsız dünya	1	Öğretmen	1
İnsan Kalbi	1	Sevgi	2	Park	1
Kuş	1	Yalnızlık	1	Paylaşım	2
Maden	1	Nar	1	Bayram	2
Nehir	1	Denge	1	Atatürk	1
Orman	1	Dostluk	1	Güvercin	6
Papatya	2	Hayat	2	Kale	1
Portakal	1	Kurtuluş	2	Meşale	1
Yaz	2	Umut	1	Zeytin dalı	2
Yıldız	1	Yaşam	1	İyilik	1
Bağ	1	Çikolata	1	Kapora vermek	1
Bebeği kucaklama	1	Hint kumaşı	1	Nefes	2
Düzeneği	1	İp	1	Oksijen	1

oluşturan parça					
Kardeşçe yaşam	1	Mıknatıs	1	Özgürlük	3
Savaş	1	Şemsiye	1	Para	3
Sıcak bir yuva	1	Tahta ev	1	Su	5
Sulh	1	Zincir	1	Uyku	1
Toplumları birbirine bağlayan ip	1	Rahmet	1		
Yapının kolonları	1				

Tablo 2. Doğal Varlık-Cinsiyet

Cinsiyet Açısından				
Tema	Metaforlar	Kadın	Erkek	(f)
	Elmas	-	1	1
	Ateş	-	1	1
	Dal	-	1	1
	Kuş	-	1	1
	Orman	-	1	1
Doğal Varlık Olarak Barış	Yıldız	1	-	1
	Portakal	1	-	1
	Nehir	1	-	1
	Maden	-	1	1

Nar	1	-	1
Papatya	2	-	2
Yaz	1	1	2
Bahar	1	1	2
Ağaç	1	1	2
Dünya	-	2	2
Güneş	3	1	4
Çiçek	3	1	4

Doğal Varlık teması Tablo 2’de 15 kadın öğretmen adayı 10 farklı metafor tanımlamıştır. 14 erkek öğretmen adayı 13 farklı metafor tanımlamıştır. Tabloya bakıldığında Doğal Varlık temasında en çok çiçek metaforu tanımlanmıştır. 4 kez tanımlanan çiçek metaforunu 3 kadın öğretmen adayı, 1 erkek öğretmen adayı tanımlamıştır.

Öğretmen adayları çeşitli benzetme yönüyle açıklamışlardır. K12: “Barış çiçek gibidir. Çünkü bir tomurcuk bile ortamı değiştirmeye yeter.” derken ortamı değiştireceği benzetmesi ile açıklamıştır. Diğer bir öğretmen adayı K36: “Barış çiçek gibidir. Çünkü ne zaman ölüp ne zaman açılacağı belli değildir.” derken belirsizliğe vurgu yapmıştır. Ayrıca erkek öğretmen adaylarından E48: “Barış çiçek gibidir çünkü tüm organları bir arada Duran çiçek Görkemlidir güzeldir barışta insanları bir arada Durdukça Görkemleşir anlamlı olur.” derken birlik ile ilgili benzetme yapmıştır.

Doğal Varlık temasında Ağaç, Bahar, Dünya, Papatya ve Yaz metaforları 2 kez tanımlanmıştır. Ateş, Dal, Elmas, Kuş, Maden, Nar, Nehir, Orman, Portakal, Yıldız metaforları 1 kez tanımlanmıştır. Ayrıca nar, nehir, portakal ve yıldız sadece kadın öğretmen adayları tarafından tanımlanmıştır.

Tablo 3. Doğal Varlık-Sınıf

Sınıf Açısından					
Tema	Metaforlar	1	2	3	4
Ağaç	-	1	-	1	
Ateş	-	-	1	-	
Bahar	1	-	1	-	
Çiçek	1	1	1	1	

Doğal Varlık Olarak Barış	Dal	1	-	-	-
	Dünya	-	-	2	-
	Elmas	-	-	1	-
	Güneş	2	-	1	1
	İnsan Kalbi	1	-	-	-
	Kuş	1	-	--	
	Maden	-	1	-	-
	Nar	-	-	1	-
	Nehir	-	-	1	-
	Orman	-	-	-	1
	Papatya	-	1	1	-
	Portakal	-	1	-	-
	Yaz	-	-	-	1
	Yıldız	1	-	-	-

Sınıf açısından tablo 3 Doğal Varlık temasına bakıldığında 1. Sınıflardan 8 öğretmen adayı doğal varlık teması içinde değerlendirilmiştir. 2. Sınıflarda 5 öğretmen adayı doğal varlık teması içerisinde ele alınmış olup, 3. Sınıftan 10 öğretmen adayı ve 4. Sınıftan 5 öğretmen adayı tema içerisinde değerlendirilmiştir. Doğal Varlık teması içerisinde en çok 3. Sınıftaki öğretmen adayları tanım yapmıştır.

Tablo 4. Duygu-Cinsiyet

Cinsiyet Açısından				
Tema	Metaforlar	Kadın	Erkek	(f)
	Aşk	-	1	1
	Güven	-	1	1
	Önem	-	1	1

Duygu Olarak Barış	Kardeşlik	1	-	1
	Merhamet	-	1	1
	Yalnızlık	-	1	1
	İnsan Kalbi	-	1	1
	Sevgi	1	1	2
	Mutluluk	2	4	6
	Huzur	3	5	8

Duygu temasında tablo 4 de 7 kadın öğretmen adayı 4 farklı metafor tanımlamıştır. 16 erkek öğretmen adayı 9 farklı metafor tanımlamıştır. Tabloya baktığımızda Duygu temasında en çok “Huzur” metaforu tanımlanmıştır. 8 kez tanımlanan Huzur metaforunu, 3 kadın öğretmen adayı 5 erkek öğretmen adayı tanımlamıştır. Huzur metaforu ile tanım yapan öğretmen adaylarının hepsi barışın olmadığı yerde huzur olmaz şeklinde açıklama yapmışlardır. Örneğin; K35: “35Barış Huzur gibidir. Barış olmayan yerde huzur olmaz.” E56: “Barış Huzur gibidir Çünkü Barış olmayan yerde huzur olmaz.” Öğretmen adayları barışın huzuru sağlayacağını düşünmüşlerdir.

Duygu temasında tabloya baktığımızda “mutluluk” metaforu 6 kez tanımlanmış olup, 2 kadın öğretmen adayı ve 4 erkek öğretmen adayı tanımlamıştır. Öğretmen adaylarından K26: “Barış mutluluk gibidir. Çünkü barış olan yerde mutluluk vardır.” şeklinde açıklama yapmıştır.

Tabloda “sevgi” metaforu 2 kez kullanılmıştır. Aşk, güven, kardeşlik, merhamet, önem, İnsan kalbi, yalnızlık metaforları 1 kez tanımlanmıştır. Kardeşlik metaforu bir kadın öğretmen tarafından tanımlanırken, aşk, güven, yalnızlık metaforları bir kez erkek öğretmen adaylar tarafından tanımlanmıştır.

Tablo 5. Duygu-Sınıf

Sınıf Açısından					
Tema	Metaforlar	1	2	3	4
Duygu Olarak Barış	Aşk	-	-	-	1
	Güven	-	-	-	1
	Huzur	1	1	2	4
	Kardeşlik	-	-	1	-

Merhamet	-	1	-	-
Mutluluk	1	2	2	1
Önem	-	-	-	1
Savaşız dünya	-	1	-	-
Sevgi	1	-	-	1
Yalnızlık	-	-	1	-
İnsan Kalbi	1	-	-	-

Duygu teması tablo 5'e bakıldığında 24 öğretmen adayının verdikleri cevaplar duygu teması içerisinde değerlendirilmiştir. Sınıf açısından bakıldığında, 1. Sınıflardan 3 öğretmen adayı, 2. Sınıflardan 5 öğretmen adayı, 3. Sınıflardan 6 öğretmen adayı ve 4. Sınıflardan 9 öğretmen adayı duygu teması içerisinde tanımlanmıştır. Duygu teması içerisinde en çok 4. Sınıftaki öğretmen adayları tanım yapmıştır.

Tablo 6. Sosyal Yaşam-Cinsiyet

Cinsiyet Açısından				
Tema	Metaforlar	Kadın	Erkek	(f)
	Aile	1	-	1
	Anne	-	1	1
Sosyal Yaşam Olarak Barış	Savaşız dünya	-	-	1
	Bireyler arası anlaşma	1	-	1
	Çocuk	-	1	1
	Düğün	-	1	1
	Gelecek	1	-	1
	Öğretmen	1	-	1
	Park	1	-	1

Kapora vermek	1	-	1
Diyet yapmak	1	-	-
Paylaşım	1	1	2
Bayram	2	-	2

Sosyal Yaşam teması tablo 6 da 9 kadın öğretmen adayı 8 farklı metafor tanımlamışlardır. 3 erkek öğretmen adayı 3 farklı metafor tanımlamıştır. Sosyal Yaşam temasına baktığımızda “bayram” ve “paylaşım” metaforlarının 2 kez tanımlandığı görülmektedir. Bayram metaforunu 2 kadın öğretmen adayı tanımlamıştır. K6: “Barış bayram gibidir. Çünkü herkesin içini huzur doldurur.” Açıklamasını yaparken, K23: “Barış bayram gibidir. Çünkü ortak sevinçler vardır.” tanımını yapmıştır.

Sosyal Yaşam temasındaki tabloya bakıldığında Aile, Anne, Bireyler arası anlaşma, Çocuk, Park, Gelecek, Öğretmen, Savaşsız dünya, kapora vermek, diyet yapmak, düğün metaforları bir kez tanımlanmıştır. Aile, Bireyler arası anlaşma, Düğün, Gelecek, Park, Öğretmen kadın öğretmen adayları tarafından, Anne, Savaşsız dünya, Çocuk metaforları erkek öğretmen adayları tarafından tanımlanmıştır.

Tablo 7. Sosyal Yaşam-Sınıf

SINIF AÇISINDAN					
Tema	Metaforlar	1	2	3	4
Sosyal Yaşam Olarak Barış	Aile	-	-	-	1
	Anne	-	-	1	-
	Bayram	1	1	-	-
	Bireyler arası anlaşma	-	1	-	-
	Çocuk	-	-	1	-
	Düğün	-	1	-	-
	Gelecek	-	-	-	1

Öğretmen	-	1	-	-
Park	-	-	-	2
Paylaşım	-	-	-	1
Kapora Vermek	1	-	-	-
Diyet yapmak	1	-	-	-
Savaşsız Dünya	-	1	-	-

Sosyal Yaşam teması tablo 7'ye bakıldığında 12 öğretmen adayının metaforları bu tema da tanımlanmıştır. 1. Sınıflardan 2 öğretmen adayının, 2. Sınıflardan 4 öğretmen adayının, 3. Sınıflardan 2 ve 4. Sınıflardan 4 öğretmen adayının sosyal yaşam teması içerisinde cevap verdiği görülmektedir.

Tablo 8. Soyut-Cinsiyet

Cinsiyet Açısından				
Tema	Metaforlar	Kadın	Erkek	(f)
Soyut Kavram Olarak Barış	Denge	1	-	1
	Dostluk	-	1	1
	Yaşam	-	1	1
	İyilik	1	-	1
	Umut	1	-	-
	Rahmet	-	1	1
	Kurtuluş	2	-	2
	Hayat	2	-	2

Soyut teması Tablo 8'de 8 Kadın öğretmen adayı 5 farklı metafor tanımlamışlardır. 3 Erkek öğretmen adayı ise 3 farklı metafor tanımlamıştır. Soyut temasına baktığımızda Hayat ve Kurtuluş metaforlarının 2 kez tanımlandığı görülmektedir. Hayat ihtiyaç ve son ile ilgili vurgu yapılan kavram olarak açıklanmıştır. K14: "Barış hayat gibidir. Çünkü yaşadığımız müddetçe ihtiyacımız vardır." bu ifadede ihtiyaç vurgulanmış iken, K39: "Barış Hayat gibidir çünkü sonsuza kadar

sürmez” burada ise sona vurgu yapılmıştır. Hayat kavramı erkek öğretmen adayları tarafından kullanılmamıştır. Kurtuluş metaforu 2 kez tanımlanmakla beraber gelecek olgusu ile açıklanmıştır. Örneğin; K 22: “Barış kurtuluştur. Çünkü iyi bir gelecek yaratır” ve K 42: “Barış kurtuluş gibidir. Çünkü geleceği aydınlatır” ikisi de gelecek ile açıklanmıştır. Barışın gelecek için bir kurtuluş olduğunu ifade etmişlerdir.

Soyut temasına ait; Denge, Dostluk, İyilik, Yaşam, Umut, Rahmet bir kez tanımlanmıştır. Denge, iyilik ve umut metaforları kadın öğretmen adayları tarafından 1 kez tanımlanmıştır. Dostluk, rahmet, yaşam erkek öğretmen adayları tarafından 1 kez ele alınmıştır. Rahmet dini bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. E17: “Barış rahmet gibidir. Çünkü barışın olduğu yerde birlik, dirlik vardır.” derken soyut kavramı birlik olarak açıklamıştır. Barışın birliği sağlayacağı üzerinde durmuştur.

Tablo 9. Soyut-Sınıf

SINIF AÇISINDAN					
Tema	Metaforlar	1	2	3	4
Soyut Kavram Olarak Barış	Denge	-	-	-	1
	Dostluk	1	-	-	-
	Hayat	1	-	1	-
	İyilik	-	-	-	1
	Kurtuluş	-	1	1	-
	Rahmet	-	1	-	-
	Umut	-	1	-	-
	Yaşam	1	-	-	-

Sınıf açısından Soyut Kavram teması Tablo 9’a bakıldığında 1. Sınıflardan 3 öğretmen adayı, 2. Sınıflardan 3 öğretmen adayı, 3. Sınıflardan 2 öğretmen adayı ve 4. Sınıflardan 2 öğretmen adayı soyut teması içerisinde değerlendirilmiştir. Tabloya bakıldığında her tema her sınıfta 1 kez tanımlanmıştır.

Tablo 10. Sembol-Cinsiyet

Cinsiyet Açısından				
Tema	Metaforlar	Kadın	Erkek	(f)
	Atatürk	-	1	1

	Kale	-	1	1
Sembol Olarak Barış	Meşale	-	1	1
	Zeytindalı	-	2	2
	Güvercin	4	2	6

Sembol olarak barış teması tablo 10 da 4 kadın öğretmen adayı 1 metafor tanımlamıştır. 7 erkek öğretmen adayı 5 farklı metafor tanımlamıştır. Tabloya bakıldığında Sembol temasında en çok güvercin metaforu tanımlanmıştır. 6 kez tanımlanan güvercin metaforunu 4 kadın öğretmen adayı, 2 erkek öğretmen adayı tanımlamıştır. Öğretmen adayları çeşitli benzetme yönüyle açıklamışlardır. K25: “Barış güvercin gibidir. Çünkü güvercini serbest bırakırsak yaşar, bir yere hapsedersen ölür, yani yok olur.” diyerek özgürlüğe, K37: “Barış güvercin gibidir. Çünkü beyaz özgürlük demektir.”, K55:” Barış beyaz bir güvercin gibidir. Çünkü beyaz güvercin barışı temsil eder.” ve K59:” Barış güvercin gibidir çünkü barış güvercini sembolüdür” diyerek renklerin anlamlarına vurgu yapılmıştır. Ayrıca erkek öğretmen adaylarından E19: “Barış güvercin gibidir. Çünkü özgürce uçar” diyerek özgürlüğe, E32:” Barış güvercin gibidir. Çünkü güvercin barışın simgesidir.” diyerek renklerin anlamlarına vurgu yapmıştır. Sadece 2 erkek öğretmen adayı tarafından tanımlanan zeytin dalı metaforu benzetmeleri şu şekildedir. E2:” Barış zeytin dalı gibidir. Çünkü elde etmek emek ister.” diyerek çabaya, E15:” Barış zeytin dalı gibidir. Çünkü zeytin dalı uzatınca savaş biter barış başlar.” diyerek zeytin dalının sembol anlamına vurgu yapılmıştır.

Sembol temasında Atatürk, kale, meşale metaforları 1 kez ve sadece erkek öğretmen adayları tarafından tanımlanmıştır.

Tablo 11. Sembol-Sınıf

SINIF AÇISINDAN						
Tema	Metaforlar	1.	2.	3.	4.	(f)
	Atatürk	-	1	-	-	1
Sembol Olarak Barış	Güvercin	-	2	2	2	6
	Kale	-	1	-	-	1
	Meşale	-	1	-	-	1
	Zeytindalı	2	-	-	-	2

Sınıf açısından Sembol teması tablo 11’e bakıldığında 1. Sınıflardan 2 öğretmen adayı sembol teması içinde değerlendirilmiştir. 2. Sınıflarda 5 öğretmen adayı sembol teması içerisinde ele alınmış olup, 3. Sınıftan 2 öğretmen adayı ve 4. Sınıftan 2 öğretmen adayı tema içerisinde değerlendirilmiştir. Sembol teması içerisinde en çok 2.Sınıftaki öğretmen adayları tanım yapmıştır.

Tablo 12. Birlik-Berberlik-Cinsiyet

Cinsiyet Açısından				
Tema	Metaforlar	Kadın	Erkek	f)
Birlik Beraberlik Olarak Barış	Bağ	1	-	1
	Bebeği kucaklama	1	-	1
	Düzenegi oluşturan parça	-	1	1
	Kardeşçe yaşam	-	1	1
	Savaş	-	1	1
	Sıcak bir yuva	-	1	1
	Sulh	1	-	1
	Toplumları birbirine	-	1	1
	Bağlayan ip	-	1	1

Birlik-beraberlik teması tablo 12 de 3 kadın öğretmen adayı 3 farklı metafor tanımlamıştır. 5 erkek öğretmen adayı 6 farklı metafor tanımlamıştır. Tabloya bakıldığında birlik-beraberlik temasında yer alan bütün metaforlar 1'er kez tanımlanmıştır. Bağ, bebeği kucaklama ve sıcak bir yuva metaforları 3 kadın öğretmen adayı tarafından tanımlanırken erkek öğretmen adayları tarafından tanımlanmamıştır. Düzenegi oluşturan parça, Kardeşçe yaşam, Savaş, Sulh ve Toplumları birbirine bağlayan ip metaforları 5 erkek öğretmen adayı tarafından tanımlanırken kadın öğretmen adayları tarafından tanımlanmamıştır. Kadın öğretmen adayları tarafından tanımlanan metaforlar belirtilecek olursa; K57:" Barış birleştirici bir bağ gibidir çünkü insanları birleştirir." ve K15:" Barış sıcak bir yuva gibidir. Çünkü küs olan insanları kaynaştırır, ortamı ısıtır bir arada tutar. "diyerek toplumsal birlikteki önemine, K48:"Barış bir bebeği kucaklamak gibidir. Çünkü barış huzuru doğurur" diyerek beraberliğin sağladığı huzura vurgu yapılmıştır. Erkek öğretmen adaylarının tanımladıkları metaforlar belirtilecek olursa; E3:" Barış bir düzenegi oluşturan en önemli parça gibidir. Çünkü bu parça olmadan düzenek çalışmaz ve fonksiyonu gerçekleştirmez." diyerek toplumun temelindeki önemine, E45:" Barış insanların kardeşçe yaşaması gibidir. Çünkü insanları huzura ve dayanışmaya iten şeydir." diyerek barışın sağladığı durumlara, E37:" Barış Savaş gibidir çünkü savaş kadar zordur" diyerek barışın sağlanmasının zorluğuna, E42:" Barış sulh gibidir. Çünkü huzur, savaşızsızlık mutluluk." diyerek barışın sonuçlarına, E29:" barış toplumları birbirine bağlayan bir ip gibidir Çünkü Milletler birbirine bağlanmadıkça yok olmaya mahkumdur" diyerek uluslararası ilişkilerdeki rolüne vurgu yapılmıştır.

Tablo 13. Birlik-Berberlik-Sınıf

Sınıf Açısından						
Tema	Metaforlar	1.	2.	3.	4.	(f)
Birlik Beraberlik Olarak Barış	Bağ	-	-	-	1	1
	Bebeği kucaklama	-	-	-	1	1
	Düzeneği oluşturan parça	1	-	-	-	1
	Kardeşçe yaşam	-	-	1	-	1
	Savaş	-	-	1	-	1
	Sıcak bir yuva	1	-	-	-	1
	Sulh	-	-	1	-	1
	Toplumları birbirine bağlayan ip	-	1	-	-	1

Sınıf açısından Birlik-Beraberlik teması tablo 13'e bakıldığında 1. Sınıflardan 2 öğretmen adayı Birlik-Beraberlik teması içinde değerlendirilmiştir. 2. Sınıflarda 1 öğretmen adayı Birlik-Beraberlik teması içerisinde ele alınmış olup, 3. Sınıftan 3 öğretmen adayı ve 4. Sınıftan 2 öğretmen adayı Birlik-Beraberlik tema içerisinde değerlendirilmiştir. Birlik-Beraberlik teması içerisinde en çok 3.Sınıftaki öğretmen adayları tanım yapmıştır.

Tablo 14. Nesne-Cinsiyet

Cinsiyet Açısından				
Tema	Metaforlar	Kadın	Erkek	(f)
Nesne Olarak Barış	Çikolata	-	1	1
	Hint kumaş	1	-	1
	İp	-	1	1
	Mıknatıs	1	-	1
	Şemsiye	1	-	1

Tahta ev	1	-	1
Zincir	1	-	1
Yapının kolonları	-	1	1

Nesne teması tablo 14'e 5 kadın öğretmen adayı 5 farklı metafor tanımlamıştır. 3 erkek öğretmen adayı 3 farklı metafor tanımlamıştır. Tabloya bakıldığında Nesne temasında metaforlar 1'er kez tanımlanmıştır. Hint kumaşı, Mıknatıs, Şemsiye, Tahta Ev ve zincir metaforları 5 kadın öğretmen adayı tarafından tanımlanırken erkek öğretmen adayları tarafından tanımlanmamıştır. Çikolata, İp ve Yapının kolonları metaforları 5 erkek öğretmen adayı tarafından tanımlanırken kadın öğretmen adayları tarafından tanımlanmamıştır. Kadın öğretmen adayları tarafından tanımlanan metaforlar belirtilecek olursa; "K40:" Barış Hint kumaşı gibidir çünkü bulunması zordur." diyerek nesnenin bulunma zorluğuyla benzetme yapılmıştır. K10:" Barış mıknatıs gibidir. Çünkü zıt kutupları bile bir arada yaşamasını sağlar." ve K16:" Barış zincir gibidir. Çünkü insanları birbirine sıkıca bağlar." diyerek toplumsal birlikteliğe, K7:" Barış şemsiye gibidir. Çünkü seni savaştan korur." diyerek savaş karşısındaki önemine, K9:"Barış tahtadan bir ev gibidir. Çünkü yapması kolay olduğu gibi yıkması da kolaydır." diyerek barışın yok olmasının kolaylığına vurgu yapılmıştır. Erkek öğretmen adaylarının tanımladıkları metaforlar belirtilecek olursa; E7:" Barış çikolata yemek gibidir çünkü hem mutluluk hem de huzur verir." diyerek barışın sonuçlarına, E60:"Barış ip üstünde yürümek gibidir Çünkü ne zaman düşeceğim belli değildir." diyerek barışın bozulmasındaki kolaylığa, E23:"Barış bir yapının kolonları gibidir Çünkü bir toplumun en çok sağlamlaştırılan ve bir arada tutan durumdur." diyerek toplumun temelindeki önemine vurgu yapılmıştır.

Tablo 15. Nesne-Sınıf

Sınıf Açısından						
Tema	Metaforlar	1.	2.	3.	4.	(f)
Nesne Olarak Barış	Çikolata	1	-	-	-	1
	Hint kumaşı	-	-	1	-	1
	İp	-	-	-	1	1
	Mıknatıs	1	-	-	-	-
	Şemsiye	1	-	-	-	-
	Tahta ev	1	-	-	-	1
	Zincir	-	1	-	-	1
	Yapının kolonları	-	1	-	-	1

Sınıf açısından Nesne teması tablo 15'e bakıldığında 1. Sınıflardan 4 öğretmen adayı Nesne teması içinde değerlendirilmiştir. 2. Sınıflarda 2 öğretmen adayı Nesne teması içerisinde ele alınmış olup, 3. Sınıftan 1 öğretmen adayı ve 4. Sınıftan 1 öğretmen adayı Nesne tema içerisinde değerlendirilmiştir. Nesne teması içerisinde en çok 1.Sınıftaki öğretmen adayları tanım yapmıştır.

Tablo 16. İhtiyaç-Cinsiyet

Cinsiyet Açısından				
Tema	Metaforlar	Kadın	Erkek	(f)
İhtiyaç Olarak Barış	Oksijen	1	-	1
	Uyku	-	1	1
	Nefes	-	2	2
	Özgürlük	2	1	3
	Para	2	1	3
	Su	3	2	5

İhtiyaç olarak barış teması tablo 16 da 10 kadın öğretmen adayı 6 farklı metafor tanımlamıştır. 7 erkek öğretmen adayı 5 farklı metafor tanımlamıştır. Tabloya bakıldığında İhtiyaç temasında en çok su metaforu tanımlanmıştır. 5 kez tanımlanan su metaforunu 3 kadın öğretmen adayı, 2 erkek öğretmen adayı tanımlamıştır. Öğretmen adayları çeşitli benzetme yönüyle açıklamışlardır. K2: "Barış su gibidir. Çünkü aktığı yeri bereketlendirir." diyerek berekete, K4: "Barış su gibidir. Çünkü onsuz yaşayamayız." ve K34: "Barış su gibidir. Çünkü su olmayınca nasıl yaşanmıyorsa barış olmayınca da yaşanmaz." diyerek yaşam kaynağı oluşuna vurgu yapılmıştır. Ayrıca erkek öğretmen adaylarından E34: "Barış su gibidir çünkü bütün insanlara ihtiyacı vardır ve O olmazsa insanlık ölür." ve E47: "Barış su gibidir Çünkü Barış olmadan insanlar yaşayamaz." diyerek yaşam kaynağı oluşuna vurgu yapılmıştır. İhtiyaç temasında Özgürlük ve para metaforları öğretmen adayları tarafından 3 kez, Nefes metaforu 2 kez, oksijen, uyku metaforları 1 kez tanımlanmıştır.

Tablo 17. İhtiyaç-Sınıf

SINIF AÇISINDAN						
Tema	Metaforlar	1.	2.	3.	4.	(f)
İHTİYAÇ OLARAK BARIŞ	Nefes	1	-	1	-	2
	Oksijen	-	-	-	1	1

Özgürlük	1	-	1	1	3
Para	-	2	-	1	3
Su	2	-	2	1	5
Uyku	-	-	-	1	1

Sınıf açısından İhtiyaç teması tablo 16'ya bakıldığında 1. Sınıflardan 6 öğretmen adayı İhtiyaç teması içinde değerlendirilmiştir. 2. Sınıflarda 2 öğretmen adayı İhtiyaç teması içerisinde ele alınmış olup, 3. Sınıftan 4 öğretmen adayı ve 4. Sınıftan 5 öğretmen adayı İhtiyaç tema içerisinde değerlendirilmiştir. İhtiyaç teması içerisinde en çok 1.Sınıftaki öğretmen adayları tanım yapmıştır.

Şekil 1. Barış Değerine Yönelik Metafor Kelime Bulutu

Araştırmada belirlenen kelime bulutuna bakıldığında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının en fazla vurguladıkları metaforlar büyük puntolarla daha belirgin görülmektedir.

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmamızda amaçladığımız durum sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “barış değerine yönelik metaforik algılarını ortaya çıkarmak” olduğundan elde edilen bulgular şu temalara ayrılmıştır. 1. Doğal Varlık: Ağaç, Ateş, Bahar, Çiçek, Dal, Dünya, Elmas, Güneş,, Kuş, Maden,

Nar, Nehir, Orman, Papatya, Portakal, Yaz, Yıldız 2.Duygu: Aşk, Güven, Huzur, Kardeşlik, Merhamet, Mutluluk, Önem, Sevgi, Yalnızlık, İnsan Kalbi 3. Sosyal yaşam: Aile, Anne, Bireyler arası anlaşma, Çocuk, Düğün, Gelecek, Öğretmen, Park, Paylaşım, Bayram, Savaşsız dünya, Kapora vermek, Diyet yapmak 4.Soyut kavram: Denge, Dostluk, Hayat, Kurtuluş, Umut, Yaşam, İyilik, Rahmet 5.Sembol: Atatürk, Güvercin, Kale, Meşale, Zeytin dalı 6.Birlik-Berberlik: Bağ, Bebeği kucaklama, Düzeneği oluşturan parça, Kardeşçe yaşam, Savaş, Sıcak bir yuva, Sulh, Toplumlari birbirine bağlayan ip 7.Nesne: Çikolata, Hint kumaşı, İp, Mıknatıs, Şemsiye, Tahta ev, Yapının kolonları, Zincir 8.İhtiyaç:, Nefes, Oksijen, Özgürlük, Para, Su, Uyku. Barış değeri açısından oluşturulan metaforlar temalar haline getirildiğinde en fazla doğal varlık temasında metaforlar oluşturulduğu görülmektedir. Metaforlar sınıf bazında değerlendirildiğinde ise, en çok metafor tanımlanan tema doğal varlıktır. Bu tema kapsamında ifadeler en fazla 3. sınıflarda en az 2. ve 4.sınıflarda toplamda ise çiçek ve güneş metaforları 4 kez kullanılmıştır. Elde edilen bulgu Demirkaya ve Çal'ın dürüstlük değerine yönelik metaforik algı çalışmasında ulaştığı sonuçlarda en fazla metafor oluşturulan temanın doğal varlık olması açısından benzerlik göstermekteyken doğal varlık temasını tanımlayan erkeklerin kadınlara oranla fazla olması bu çalışmanın sonucundan farklılık göstermektedir. Duygu temasında en çok tekrarlanan 8 frekansla huzur metaforu olmuştur. Sosyal yaşam temasında bayram ve paylaşım metaforları 2 kez tanımlandığı görülmektedir. Soyut kavram temasına baktığımızda hayat ve kurtuluş metaforlarının 2 kez tanımlanmıştır. En az metafor tanımlanan tema ise semboldür. Bu temanın altında en çok kullanılan metaforlar güvercin 6 kez tanımlanmıştır. Yine sınıf bazında değerlendirildiğinde en fazla 2.sınıflarda kullanılmışken 1. 3. ve 4. sınıflarda eşit oranda kullanılmıştır. Cinsiyet açısından ele alındığında en çok metafor tanımlanan doğal varlık teması altında metaforların frekansı erkeklere oranla kadınlarda daha fazla iken, en az metafor tanımlanan sembol temasında ise metaforların frekansı kadınlara oranla erkeklerde daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Birlik beraberlik ve Nesne temalarında yer alan bütün metaforlar 1 kez tanımlanmıştır. Son olarak İhtiyaç temasında en fazla tekrarlanan metafor su 5 kez tanımlanmıştır.

Yapılan değerler ile ilgili metafor çalışmalarına baktığımızda; Çelikkaya ve Seyhan (2017)'nin Sosyal Bilgiler öğretmenleri ve öğretmen adayları ile ilgili yapmış olduğu çalışma yer almaktadır. 8 tane evrensel değerın metafor algıları anlamlandırmaya çalışılmış ve öğretmen ve öğretmen adayları tarafından en fazla metaforun özgürlük değerine ait olduğu gözlemlenmiştir. Bu çalışmada barış değeri ile ilgili bir çalışma gözlemlenmemiştir. Başka bir çalışmaya baktığımızda ise Demirkaya ve Çal (2018)'in yapmış oldukları dürüstlük değerine ilişkin Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının metafor algılarını anlamlandırmaya yönelik bir çalışmadır. Bu çalışmada ise 150 öğretmen adayı ile çalışılmış ve elde edilen bulgular dahilinde 4 tema ortaya çıkarılmıştır.

Barış değeri ile ilgili Çatlak ve Memişoğlu (2016)'ın yapmış oldukları çalışma barış ve barış eğitime yönelik yapılan çalışmaların incelenmesi üzerinedir. Fakat herhangi bir metafor çalışması yapılmamış barış değerinin önemini artırmak amacıyla yapılabilecek çalışmalar konusunda öneri belirtmişlerdir.

Yapılan çalışmalara baktığımızda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının barış değerine yönelik metaforik algılarının belirlenmesi ile ilgili çalışma yapılmamıştır. Barış değeri kapsamında daha farklı çalışmalar yapılabilir. Daha geniş bilgi sahibi olmak adına daha fazla öğretmen adayı ile görüşülebilir ya da bu çalışmaya ek olarak öğretmenler ile de barış değeri hakkında çalışmalar yapılabilir. Metafor çalışması yapacak olanlara ölçeği uygulamadan önce temaları oluşturarak elde edilen sonuçları araştırma öncesinde oluşturdukları temalara yönelik gruplamaları önerilir.

KAYNAKÇA

Akgün, Ö., Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Demirel, F., Karadeniz, Ş. (2018). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (25. Baskı). Ankara: Pegem Akademi

- Aktaş, Ö., Safran, M. (2013). Evrensel Bir Değer Olarak Barış ve Barış Eğitiminin Tarihçesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 17(2), 131–150.
- Atalay, T., Durdukoca, Ş. (2018). Öğretmen Adaylarının Değerlere İlişkin Metaforları. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6, 894–923.
- Aydın, M. (2003). *Gençliğin değer algısı: Konya örneği. Değerler Eğitimi Dergisi*, 1 (3), 121-144.
- BM. (1948). http://www.unicankara.org.tr/doc_pdf/h_rigths_turkce.pdf Erişim Tarihi 20 Haziran 2020
- Çakıroğlu, A. E. (2013). Değerler eğitiminde korku kültürünün etkisi. *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü.
- Çelikkaya, T. ve Seyhan, O. (2017). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının evrensel değerlere ilişkin metafor algıları. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8 (3), 65-87. Doi: 10.19160/ijer.342330.
- Demirkaya, H. ve Çal, Ü. T. (2019). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dürüstlük değerine ilişkin metaforik algıları. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19 (3), 1964–1980. <https://doi.org/10.29299/kefad.2018.19.03.005>
- Dilmaç, B & Eksi, H. (2007). Değerler eğitiminde temel tartışmalar ve temel yaklaşımlar. *İlköğretmen Eğitimci Dergisi*. 14. 21-29.
- Gedikli, Ö. (2014). Ortaokul 2, 3 ve 4. sınıf öğrencilerinin Türkçe öğretmenini algılayışının metaforlar aracılığıyla belirlenmesi. *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kanatlı, F., Schreglmann, S. (2017). İlkokul ve ortaokul öğrencilerinin savaş ve barış kavramlarına yönelik metaforik algıları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 127–146.
- Kantekin, S. (2018). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal bilgiler, tarih ve coğrafya kavramlarıyla ilgili metaforik algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi (Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi örneği). *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kaymakcan, R. (2012). Gençlerin dini değerlere bakışı: Türkiye ve Avrupa karşılaştırması. *Değerler Eğitimi Konferans Bildirileri*. Değerler Eğitimi Uluslararası Konferansı (28-29 Mayıs 2010). Damla Yayınevi.
- Kınacı, M. K. (2018). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının değerler eğitimine ve sosyal bilgiler öğretim programında yer alan değerlere yönelik görüşleri. *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*. Elâzığ: Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- MEB (2018). Sosyal Bilgiler Öğretim Programı.
- Memişoğlu, H., Çatlak, İ. H. (2016). Barış ve Barış Eğitimine Yönelik Yapılan Çalışmaların İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 16 (USBES Özel Sayı II), 1543-1571.
- Parın, K. (2017). Metaforlar: Hayat, Anlam ve Dil. *Söylem Dergisi*, 2(3), 149-151.7 Türk Dil Kurumu (2019). Türk Dil Kurumu Sözlüğü. www.tdk.gov.tr Erişim tarihi: 11/03/2019.
- TDK (2019). Büyük Türkçe Sözlüğü. Değer nedir? http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5ccc11c2a13d02.94678136 20/06/2020 tarihinde erişildi.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (11. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.